

התחלנו ללמוד בס"ד מס' ע"ז שמחליש בזה את כח הסטרא אחרא ומחיש את הגאולה (ראה חשוקי חמד בפתיחה). רבים מצטרפים לא מחמצים ויחד אי"ה נזכה לסיים בט' באלול ולזכות לברכה וישועה ולהגדיל תורה ולהאדירה.

שנה עשירית

פניני הכותל

גליון 538

כניסת השבת - ירושלים 7:11

עלון לפרשת השבוע

צאת השבת - ירושלים 8:28 ר"ת 9:03

פרשת בלק (תשפ"ה)

פרשת בלק - פרשה בלי הפסקה

אם נתבונן, נראה שאין בפרשה הזו שום "הפסקה" אחת, לא פתוחה ולא סתומה. המבדילה בין ענין לענין, וזה למה? מבאר הסבא קדישא "החפץ חיים" זצ"ל, בלעם אמנם נביא היה, אך דברי הנבואה לא השפיעו עליו, הוא לא התבונן ולא למד מהם כלום. והרי כבר אמרו חז"ל (רש"י תחילת פרשת ויקרא), הפסקות היו משמשות ליתן רווח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה, אבל בלעם הרשע נסחף והולך בשטף דברי נבואתו בלי בינה ובלי דעת, ולכן כל הפרשה היא בלי הפסק אחד!...

ואפילו כאשר מתרחש הפלא הגדול והמדהים "ויפתח ה' את פי האתון" (כב, כח), בלעם לא מתפעל ולא נבהל ולא משתומם, הוא מנהל עימה דו-שיח כמימים ימימה, זה מפליא ביותר. והאם לא רואים כאן פלא שמימי נדיר שמשמעותו הברורה שהוא הולך לאבדון? האם זה לא תמרור שזועק "עצור?" עד שהמלאך בא ומוכיחו, "הנה אנכי יצאתי לשטן" - באתי להפריע, להתנגד, לך ולטובתך, ומה שהאתון הבינה בלעם "הגדול" לא מבין ומפנים, מדהים. בורא כל עולמים שולח לאדם סימנים ואיתותים כל כך ברורים, אך עיניו ואזניו נשארים אטומים והוא נשאר בשלו.

למי עשו את הצינתור הראשון בעולם?

"וישם ה' דבר בפי בלעם", (כג, ה). אומר האור החיים הק', שבלעם הוא אדם מובהק בכיעור ותיעוב ושיקוץ, לא תוכל לנוח עליו הרוח הקדושה המגדת העתידות, גם הדברים מצד עצמן דברי קודש הם, ולא ינתנו בגוי טמא, לזה נתחכם השי"ת לעשות תיקון לדברי הקדושה לבל יעברו במבוי ובפה המטונף. ועשה מחיצה בין הכח המדבר והדיבור עצמו ובין פי החזיר, והוא מאמר "וישם ה' דבר אחד בפי בלעם", הציע כח אחד שיכול להתמצע בין שניהם, ובזה נעשה פי בלעם גבול בפני עצמו, והדבר מפסיק לגבול כח המדבר והדיבור, ואז "כה תדבר", רוח הקודש היא תדבר. ורבותינו ז"ל בזהר הק' (פ"ג ר"י) אמרו, כי תיבת "כה" תרמוז לבחינת קדושה, וד"ל.

לומדי התורה מטיבים לכל האומה

"מה טובו אהליך יעקב", (כד, ה), מבאר הספורנו, אלו בתי תורה, כענין יושב אהלים. משכנותיך, אלו בתי כנסיות ומקדשי א-ל המיוחדים לשכן שמו שם, ולקבל תפילת המתפללים. ואמר "מה טובו", כי לא רק לעוסקים בהם הם מטיבים, אלא מטיבים הם לכל האומה. ומוסיף הספורנו

כנחלים נטיו, שבתי כנסיות ובתי מדרשות, להמון ישראל הם כמו הנחלים שנטיו אל השדות להשקותם, וכן יושבי אהלים ותופשי התורה דולים ומשקים מתורתם להמון העם. והמתפללים הם כגנות עלי נהר אשר לא ימישו מעשות פרי, וכאמרם ז"ל (ר"ה יז): ברית כרותה לי"ג מידות שאינן חוזרות ריקם. הרי מבואר בדבריו שכל השפע הברכה והישועה בעולם באים בזכות התורה והתפילה.

על מה עשה הרב אברמסקי גורל הגר"א?

"יזל מים מדליו", (כד, ז). "הכוונה" אומר האור החיים הק', "כי כל איש ישראל קיבל מסיני חלק בתורה, וזה אמר כאן, כי כל מה שמחדשים בתורה הוא "מדליו", ממה שדלה משה, שהכל רמוד בתורה שבכתב!"

כאשר הגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל כתב את ספרו "חזון יחזקאל" על מסכת סנהדרין, היה זה בתקופה שאשתו הרבנית חלתה מאד. רבינו חשש שכיון שכתבו בשעה שהיו לו טרדות ודאגות ממחלתה, אולי כתב חידושים שאינם לאמיתה של תורה. לפיכך קודם הדפסתו רצה שגדולי תורה יעברו על חידושים אלו, ויחוו את דעתם אם הם ראויים לדפוס.

ואכן נתן את הכתבים לגאונים הגדולים רבי יוסף דב סולוביצ'יק, רבי נחום פרצוביץ, רבי בצלאל ז'ולטי, רבי ברוך רוזנברג ורבי חיים ברים. כמובן שכולם שבחו את הספר.

אולם אעפ"כ הרב אברמסקי בענוותנותו, חשש מלהדפיס את ספרו, ועשה גורל הגר"א בו עלה הפסוק "יזל מים מדליו". והנה הפלא ופלא - מלים אלו בגימטריא "חזון יחזקאל" = 227, וראה בכך אות משמים שראוי להדפיס ספר זה. מוירידיג!

(מפי תלמידו הג"ר שלמה לנג - "דרכי שלמה")

"הן עם כלביא יקום" - תכונת היהודי לדורותיו

"הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (כג, כד). תכונה זו הבאה לידי ביטוי בפסוק מלמדת על חובת היהודי לגלות מסירות נפש למען שמו באהבה, עוד בטרם ייפקחו עיניו משנת הלילה, וכפי שמביא רש"י (שם), "כשהן עומדים משנתם שחרית, הם מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצוות - ללבוש טלית, לקרוא את שמע ולהניח תפילין". והלכה זו נקבע בראש ספרי הטור והשלחן ערוך. והוא אבן היסוד לכל ספרי ההלכה. ולכן ביקשו חז"ל (ברכות יב:) לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, ומפני מה לא קבעוה - משום טורח ציבור. (וראה גירסת

המהרש"א שם שיש לגרוס בדברי רבי יוסי בר אבין את הפסוק "הן עם כלביא וגו'".
ובלשון הזה פתח הטור את ספרו "וכן צריך האדם להתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו, ואף אם ישיאנו יצרו בחורף לאמור "איך תעמוד בבוקר, כי הקור גדול..." או ישיאנו בקיץ לאמור "איך תעמוד ממיטתך ועדיין לא שבעת משנתך?" התגבר עליו לקום שתהא אתה מעורר השחר ולא יהא הוא מעירך".

והמשגיח מרן הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל, היה רגיל לומר כי הטור פתח בהלכה זו להדגיש שההתגברות והנצחון בבוקר מכריע את כל היום לטובה ("אור יחזקאל" ח"ה עמ' ק"ד).

מי היו שני השבויים המעונים בלייקווד?

פעם לאחר תפילת שחרית בישיבה, אמר המשגיח **מלייקווד** הגה"צ **רבי נתן ווכטפויגל** זצ"ל: "ראיתי הבוקר שני שבויים מעונים, ולמרות שניסיתי ככל יכולתי לסייע להם לא עלה הדבר בידי". על איזה שבויים מדבר המשגיח? ואז הסביר המשגיח לפי תומו, היו אלו שני בחורים שלא קמו לתפילה, ובכך נותרו שבויים בידי אותו מלך זקן וכסיל...

ומרגלא בפומיה דהמשגיח דחברון הגה"צ **ר' מאיר חדש** זצ"ל, על הגמרא בנדרים (לו.) "מעשה וקדמו הבנות לבנים (ועלו לירושלים לפנייהם) ונמצאו הבנות זריזות והבנים שפלים", שההיפך מהדריז הוא לא רק שהוא "עצל" אלא "נמצאו שפלים". כלומר, אין העצל מבזה ח"ו את המצוה או התפילה והתורה שהתאחר אליה, אלא הוא משפיל את עצמו "ונמצאו בנים שפלים". וא"כ לפי זה נמצא הזריז מגביה את עצמו ונשמתו בכך שהוא מכבד ומעריך את תורת ה' ומצוותיו.

(נמסר מפי נכדו חביבו הרב א.מ.ק. שליט"א)

האם האתון האריכה ימים מבריאת העולם?

"ויפתח ה' את פי האתון" (כב, כח). "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן... ופי האתון" (אבות ה, ו). לו היו הדברים כפשוטם צריכים היינו לומר שאתנו של בלעם חיתה כמה אלפי שנים - מששת ימי בראשית ועד ימיו של בלעם. ואולם **רבי עובדיה מברטנורא** פירש ככוונת המשנה, שבע"ש ביה"ש נגזר על האתון שתדבר עם בלעם. ואכן ה"תוספות יום טוב" מטעים בדברי הרע"ב שפירש כך, משום שלא יתכן שאתון זה חיתה זמן רב כל כך. מוסיף ה"תפארת ישראל" אילו חיתה אתון זו כמה אלפי שנים (וכן האיל של אברהם אבינו), וכי תורתנו הקדושה תעלים מאיתנו את הנס הגדול הזה? אלא ודאי הכוונה היא שבערב שבת בין השמשות ניתן כח בברואים שיוציאו הפלא בשעתן. והוא מוסיף ומבאר, כי כוונת המשנה היא, שנתן הקב"ה כח הדיבור באתון הראשונה, להוליד לאחר כמה דורות את האתון של בלעם.

רבינו בעל "אור החיים" הק'

יום שישי ט"ו תמוז - שמי ירושלים יוארו באור מיוחד, אורו של "אור החיים" הק', יום ההילולא של רבינו חיים ב"ר משה בן עטר זצ"ל זי"ע, בעל החיבור הקדוש "אור החיים" על התורה ועוד ספרים.

בספרים הקדושים מובא שנשמתו של אור החיים הק' שעלתה לגנדי מרומים לפני 282 שנים בט"ו בתמוז תק"ג, היא ניצוץ שנשמתו של משה רבינו והתנא האלקי רשב"י (שיום ההילולא שלהם תמיד חל באותו יום בשבוע). ולכן כל החוגים והעדות מרגישים שייכות וחיבור מיוחד לפירושו על התורה, ולציונו הקדוש הנמצא בהר הזיתים למול רצפת העזרה שבהר הבית. והמוני בית ישראל באים להתפלל על ציונו לישועה ולברכה, לדיווגים ולכל הענינים הנצרכים, ולעורר רחמי שמים על ישראל בכלל ועל כל אחד בפרט.

החיבור על התורה הוא כל כולו שירה והלל על חשיבות התורה ולומדיה. ואלו דבריו הידועים בפי כל בפירושו בפ' כי תבא (כו, יא), "אילו היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם". זו היא בקשתו וצוואתו לכל יהודי באשר הוא, להרגיש את מתיקות ועריבות טוב התורה ושאין בלתה. "ואשרי נפש אדם שתגיע לגדר מופלג כזה".

צום י"ז בתמוז - חל ביום ראשון

תחילת הצום בעלות השחר 4:18.

סיום הצום לקולא 8:06 ויש נוהגים 8:16.

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" (תענית ל').

כבר בליל י"ז בתמוז חלים מנהגי ימין בין המצרים

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל	לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת חיים בן פרייזא בינה	לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת יוחנן אלכסנדר בן רוחמה מלכה	לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה
לרפואת אליהו דוד בן דבורה	לרפואת רחל שרה בת פייגא ציפורה
לרפואת שרגא בן חנה	לרפואת יפה בת אסתר
לרפואת יהודה בן מעיין פרחא	לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה
לרפואת אליהו אלפי בן גיגי	לרפואת מרגלית חנה בת אסתר שרה

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל

לע"נ ר' אריאל בן אודט יהודית זצ"ל
לע"נ ר' מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ מרים בת כוכבה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה
לע"נ פרלה בת מלכה ע"ה

להצלחת **שמואל משה בן יוכבד** ה"ו
מהתורמים והנדיבים לתורה ולומדיה.
יהי רצון שיזכה להינצל מכל המקטרגים
ומרעין בישין בבריות איתנה כפלים
לתושיה, וכל אשר יעשה יצליח א"ה.
כל הרואה מודעה זו מתבקש לומר פרק
תהלים להצלחתו.

לעילוי נשמת

האי גברא יקירא רודף צדקה וחסד
הרב **אברהם משה** בן הר"ר **יוסף** זצ"ל
נלב"ע בפתע פתאום ביום י' בתמוז תשפ"ג
זכה ונטמן בירושלים עיה"ק בהר הזיתים
מול רצפת העזרה מקום הקודש והמקדש
שלשם היה קשור בכל לבו ונפשו
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

איש תורה רודף צדקה וחסד
ר' **פרספר אלול**
בן זוהרה וחנניה אלול ז"ל
נלב"ע י' בתמוז תשי"פ
ת.נ.צ.ב.ה.

אין לקרוא בשעת התפילה
וקריאת התורה

הנצחות הארות והערות בטלפון 0527614526

דפוס השושנים 02-5327402